

SDĚLENÍ PRO ŠKOLY č. 5/2022

Co vlastně znamená formulář Informace/svolení/souhlas s pořizováním fotografií či videa ve škole

V Praze dne 18. 8. 2022

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

blíží se začátek nového školního roku a Vy pro zákonné zástupce chystáte k vyplnění a podpisu různé formuláře. Nedílnou součástí dokumentů se stal také formulář, který Vám po podpisu zákonným zástupcem dává oprávnění k focení, případně natáčení dítěte a následnému zveřejňování fotografií a videozáznamů na vybraných místech včetně sociálních sítí. Velmi zjednodušeně a nepřesně se toto oprávnění označuje jako „souhlas s focením“.

Vývoj nejde zastavit, a to platí i na poli ochrany osobních údajů. Proto jsme po nějaké době formulář opět aktualizovali. Společně s ním Vám zasíláme i sdělení, ve kterém vysvětlujeme pravidla pořizování fotografií, zvukových a obrazových záznamů dětí a žáků a nastiňujeme podmínky udělování souhlasu zákonných zástupců s jejich zveřejněním.

Pro úplnost dodáváme, že starší vzory formuláře s názvem „Informace/svolení/souhlas v souvislosti s fotografiemi a videem“ nejsou chybné. Nicméně doporučujeme při nástupu nově přijatých dětí a žáků poskytovat zákonným zástupcům již jen dokument aktualizovaný.

Se souhlasem neplývejte

Ačkoliv je v Obecném nařízení pro ochranu osobních údajů (GDPR, ON) souhlas uveden v čl. 6 jako první právní titul pro zpracování osobních údajů, v praxi se ve veřejném sektoru, včetně školství,

jedná skutečně až o nástroj poslední, jak osobní údaje legitimně zpracovávat. Převážnou většinu osobních údajů ve škole zpracováváte na základě zákona (zákonné povinnosti, jako je např. vedení matriky, kterou upravuje § 28 školského zákona, kde je přesně uveden obsah matriky), z důvodu plnění úkolu ve veřejném zájmu (evidence plateb), oprávněného zájmu správce (kamery monitorující opláštění školy) nebo plnění smlouvy (pracovní, obchodní, objednávka služeb).

Informovaný souhlas ON nezná

Souhlas definovaný v ON se často zaměňuje s podobně znějícími pojmy: generálním souhlasem či tzv. informovaným souhlasem. Pojem generální souhlas legislativa upravující ochranu osobních údajů nezná. Informovaný souhlas je pojem z oblasti zdravotní péče a vyjadřuje souhlas se samotným lékařským výkonem, nikoli se zpracováním osobních údajů pacienta. A setkáváte se s ním i při činnosti školního psychologa, když předkládáte rodičům informovaný souhlas s případným šetřením ve třídě.

Nejčastěji se souhlas ve školách objevuje právě v souvislosti s focením dětí a žáků

Souhlas je nezbytný až ve chvíli, kdy dochází k systematickému zpracování osobních údajů, tedy kdy se práce s osobními údaji začne řídit pravidly ON.

V praxi to znamená, že k fotce, která zachycuje jedno nebo i více dětí či žáků, jsou přidány další osobní údaje. Nestačí ale pouze uvedení jména a příjmení, musí se jednat o systematictější soubor osobních údajů.

Udělením souhlasu s fotografováním tak získáváte preventivní souhlas zákonných zástupců s tím, že v situaci, kdy je to vhodné, můžete fotografie s dalšími osobními údaji uveřejnit.

Na momentky nepotřebujete souhlas ani svolení

Pokud jsou v rámci běžného školního dne foceny děti v mateřské škole, jak si např. hrají na pískovišti, a u snímku nejsou uvedeny žádné osobní údaje, nanejvýš křestní jména zachycených dětí, není potřeba na zveřejnění takové fotky získat souhlas zákonných zástupců. Jednoduše řečeno, na momentky a jejich zveřejnění, jejichž smyslem je zachycení aktivity třídy, prezentace činnosti školy a ne konkrétní osoby, není potřeba souhlasu zákonných zástupců. Nejedná se totiž

o zpracování osobních údajů, které by podléhalo pravidlům ON. Nutné není ani svolení se zachycením podoby podle občanského zákoníku (§ 84).

Je ovšem nutné zákonné zástupce informovat, že takové fotky – momentky budou v průběhu roku pořizovány a budou zveřejněny např. na webových stránkách školy, obce, ve školním či obecním zpravodaji, nebo dokonce na sociální síti.

Současně platí, že pokud se zákonný zástupce s rozumnými důvody ohradí proti zveřejnění fotky (a to i bez konkrétního popisu), je zpravidla nutné takové fotky přestat veřejně vystavovat.

Svolení ještě stále není souhlas

V průběhu školního roku se ovšem konají i různé olympiády a soutěže a je přirozené, že škola se chce úspěchem svého žáka pochlubit. Ve školním nebo obecním zpravodaji se tak objeví fotka, která zachycuje zblízka podobu konkrétního dítěte nebo žáka, jeho jméno a příjmení, dál např. třídu a konkrétní informace o úspěchu.

Takové zveřejnění osobních údajů ale ještě stále nelze považovat za zpracování osobních údajů podle ON, nicméně jde již o výraznější „vpád“ do soukromí a osobnosti člověka. A na tyto situace pamatuje občanský zákoník v již výše uvedeném § 84.

Pro případy, kdy je vhodné zveřejnit bližší informaci o dítěti, ale nejde o systematické zpracování osobních údajů, Vám tak rodiče udělují svolení ke zpracování podobizny dítěte i s jejím zveřejněním. Toto svolení je součástí námi poskytovaného formuláře.

V mnoha případech je navíc výše popsaná situace pokryta ještě tzv. zpravodajskou licenci, která vyplývá z § 89 občanského zákoníku.

Pro sociální síť platí stejná pravidla

Pozor – pro využívání sociálních sítí (Facebook, Instagram, Rajče) platí obecně stejná pravidla jako pro zveřejňování fotek na webu obce, školy nebo v obecním zpravodaji.

Rodiče musí vždy vědět o tom, že škola využívá služeb sociálních sítí. V rámci informací o pořizování fotek a jejich umístování do veřejného prostoru (na internet) musí mít zákonní zástupci možnost volby, zda si přejí snímky umístit i na sociální sítě, pokud je škola využívá.

Pozor na alba zveřejněná na webu více než pět let

Ve chvíli, kdy dítě nebo žák opustí školu, nemělo by docházet k dalšímu zpracování jeho fotografií, pokud jsou osoby identifikovatelné. Zákonní zástupci by měli dostat jasnou informaci, jak dlouho budou fotky dětí či žáků veřejně přístupné. Tato doba by neměla v případě svolení či souhlasu překročit rok od ukončení docházky do školy a pět let u momentek.